

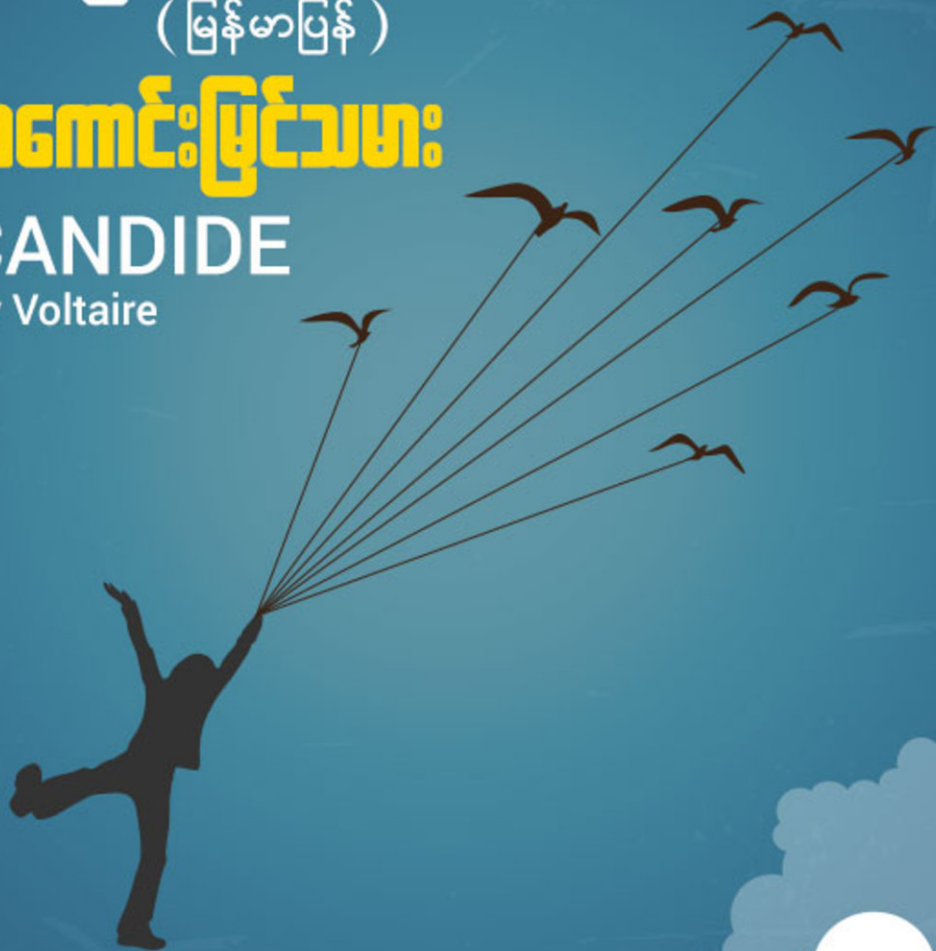
ကျော်ဒောင်

(မြန်မာပြန်)

ဒကောင်းမြင်သမား

CANDIDE

By Voltaire

ဗော်လတဲယား

[၂၁ နိုဝင်ဘာ ၁၉၆၄- ၃၀ မေ ၁၇၇၈]

အမည်ရင်း ဖရန်ဆွာမာရီအာရှအေး ဖြစ်သည် ။ ပြင်သစ်
တွေးခေါ်ရှင်၊ စာပေ ပညာရှိ၊ သမိုင်းဝင် ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး
ဖြစ်သည် ။ ကဗျာတိုရှည်များ ၊ ပြဇာတ်များ ၊ နိုင်ငံရေး လူမှုရေး
အတွေးအခေါ် စာတမ်းများ ၊ သမိုင်းကျမ်းများ နှင့် ဝတ္ထုပုံပြင်များ
စသဖြင့် စာအုပ်စာတမ်း အမြောက်အမြား ရေးသားပြုစုခဲ့သည် ။
ဝေဖန်စရာရှိလျှင် အုပ်စိုးသူ မင်းစိုးရာဇာများ ၊ သာသနာရေး
အာဏာပိုင်များ ပါ မကျန် မကြောက်မရွံ့ ဝေဖန်တတ်၊ သရော်
ပြောင်လှောင်တတ်သူ ဖြစ်သည် ။ ပိုင်နိုင်ထိမိသော
သရော်ချက်များကြောင့် ဘက်စတီး အကျဉ်းထောင်တွင် နှစ်ကြိမ်
အကျဉ်းချ ခံခဲ့ရသည် ။ ယခု ဆရာကျော်အောင် မြန်မာပြန်သည့်
'ကင်းဒီ ခေါ် အကောင်းမြင်သမား' ဝတ္ထုမှာ ဗော်လတဲယား၏
စာပေလက်ရာများ အနက် အပြောင်မြောက်ဆုံး ဂန္ထဝင်
သရော်စာတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည် ။

[ဗော်လတဲယား၏ ဘဝနှင့် စာပေလက်ရာများ အကြောင်း
မိတ်ဆက်ကို ဤစာအုပ်၏ အတွင်း တစ်နေရာတွင် ဖော်ပြထားသည်

။]

***

ဗော်လတဲယား မိတ်ဆက်နိဒါန်း

ဗော်လတဲယား (အမည်ရင်း ဖရန်ဆွာ မာရီအာရှအေး) သည် ၁၆၉၄ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်ပြည် ပါရီမြို့၌ လူလတ်တန်းစား မိဘများက မွေးဖွားသည် ။ ငယ်စဉ်က ပြင်သစ်ပြည် ပညာရေးလောက၌ အကျော်ကြားဆုံး၊ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည့် ခရစ်ယာန်ဂျေဆူဂိုဏ်း ကောလိပ်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားရသည် ။ ဗော်လတဲယားသည် ဂျေဆူဂိုဏ်း အယူအဆများကို စွဲမြဲယုံကြည်ခြင်း မရှိသော်လည်း ဂျေဆူကျောင်းမှ ပညာသည် သူ့အတွက် များစွာ အထောက်အပံ့ ဖြစ်ခဲ့သည် ။ အသက် ဆယ့်ခုနစ်နှစ်အရွယ်တွင် ဂျေဆူကျောင်းမှ ထွက်သည် ။ ဖခင်က သူ့အား ဥပဒေပညာ ဆက်သင်စေသည် ။ သူကမူ စာပေသမားများ နှင့် ပေါင်းကာ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်တတ်သော စာပေသမားတစ်ယောက် ဖြစ်လာသည် ။ မကြာမီမှာပင် အတွေးအခေါ်အရာ၌ အစဉ်အလာကို တော်လှန် ဆန့်ကျင်တတ်သော၊ အရေးအသား ထက်မြက်၍ အာဝဇ္ဇန်းရွှင်သော၊ သရော်စာ ကဗျာများ ရေးရာတွင် ထူးချွန်သော စာဆိုတစ်ယောက်အဖြစ် ထင်ရှားလာ၏။ သူ့အစွမ်းအစကို စာပေပရိသတ်က အလွန်အကျူး အထင်ကြီးကြသဖြင့် အခြားကဗျာဆရာများ အမည်မဖော်ဘဲ ရေးသည့် ကဗျာအချို့ကိုပင် ဗော်လတဲယား ရေးသည် ဟု အထင်ရှိခဲ့ကြ၏။ အများ တကာ၏ အထင်ကြီးလွန်းခြင်းဒဏ်ကို မကြာမီပင် ခံရလေသည် ။ ရှင်ဘုရင်ကို

ထိခိုက်ရေးသားသည့် မည်သူ့ရေးမှန်း မသိသော သရော်စာကဗျာ နှစ်ပုဒ်အတွက် တရားခံအဖြစ် အစွပ်စွဲခံရကာ ဘက်စတီးထောင်တွင် ဆယ့်တစ်လမျှ အကျဉ်းချခံရ၏။

ထောင်တွင်း၌ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း မခံရသော်လည်း မတရားဖမ်းဆီးခံရခြင်းကို စွဲမြဲကာ ဗော်လတဲယားသည် တစ်သီးပုဂ္ဂလ အာဏာစိုးမိုးမှုကို တစ်သက်လုံး ခါးခါးသီးသီး မုန်းတီးခဲ့လေသည်။ ။

ထောင်မှ လွတ်ပြီးနောက် အိဒိပိ ပြဇာတ်ကို ရေးသားစင်တင်ရာ အထူး လူကြိုက်များ ခဲ့သည်။ ။ နာမည်ကျော် လာဟင်နရီယက် မဟာကဗျာ (ပထမပိုင်း) ကို ထုတ်ဝေသည်။ ။ သို့နှင့် ဗော်လတဲယားသည် အသက်နှစ်ဆယ်ကျော် သုံးဆယ်အတွင်းမှာ ပင် ပြင်သစ်ပြည်၌ ထိပ်တန်းစာဆိုတစ်ဦး ဖြစ်လာသည်။ ။ ပြင်သစ်ဘုရင်နှင့် မိဖုရားက သူ့ကို မြှောက်စားသည်။ ။ ထိုသို့သော အခြေအနေ၌ပင် ပြင်သစ်သူကောင်းမျိုးတစ်ယောက်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ပဋိပက္ခဖြစ်ရာမှ ဘက်စတီးထောင်၌ အကျဉ်းချခံရပြန်သည်။ ။ ဤတစ်ကြိမ် ထောင်မှ လွတ်သောအခါ ဗော်လတဲယားသည် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင် အုပ်ချုပ်သည့် ပြင်သစ်ပြည်မှ ထွက်ခွာကာ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံဖြစ်သည့် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ သွားရောက်သည်။ ။

အင်္ဂလန်တွင် သုံးနှစ်တာ နေထိုင်သည်။ ။ အင်္ဂလန် အတွေ့အကြုံသည် သူ့အား များစွာ အမြင်ကျယ်စေခဲ့သည်။ ။ ‘ဗော်လတဲယားသည် ပြင်သစ်ပြည်မှ ကဗျာဆရာအဖြစ် ထွက်သွားခဲ့ပြီး အင်္ဂလန်၌ ပြန်အလာ၌ မူ ပညာရှိ ဖြစ်လာခဲ့သည်’ ဟု ပင် ဆိုကြသည်။ ။ အင်္ဂလန်၌ သူသည် အင်္ဂလိပ်စာကို သင်သည်။ ။ အင်္ဂလိပ်စာပေကို လေ့လာသည်။ ။ ထိုခေတ်က အင်္ဂလန်တွင် သက်ရှိထင်ရှားရှိသော

ဂျွန်နသန်ဆွစ်၊ အလက်ဇန္ဒားပုပ် စသော စာပေသမားများ နှင့် မိတ်ဆွေဖြစ်သည် ။ နယူတန်၏ သိပ္ပံပညာ သဘောတရားများကို လေ့လာသည် ။ ဆင်ခြင်မှု အဓိကနှင့် လက်တွေ့ပစ္စာန ဝါဒသမား ဂျွန်လော့၏ အတွေးအခေါ်များကို လေ့လာသည် ။ ယင်း၏ အယူအဆ၌ သက်ဝင်သည် ။ ထို့ပြင် အင်္ဂလန်ပြည်၌ အဖမ်းအဆီးခံရမည့် ဘေးကို တွေးတောထိတ်လန့်နေဖို့ မလိုဘဲ မိမိ ပြောလိုရာကို လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် ပြောနိုင် ဆိုနိုင်သော အရသာကို ခံစားရသည် ။

၁၇၂၉တွင် ပြင်သစ်ပြည်သို့ ပြန်လာသည် ။ ထိုအချိန်၌ ဗော်လတဲယားမှာ ပြဇာတ်များ ၊ ကဗျားများမှ ရသည့် ဝင်ငွေဖြင့် အတော်အတန် ကြွယ်ဝနေပြီ ဖြစ်သည် ။ ၁၇၃၄ မှ ၁၇၄၉ အထိ ဆယ့်ငါးနှစ်တာကာလအတွင်း ရင်းနှီးလွန်းသော မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်သူ မဒမ်ရှုတ်တလေးနှင့် သူ၏ ကျေးလက်နေအိမ်တွင် အတူတကွ နေထိုင်သည် ။ မဒမ်ရှုတ်တလေးမှာ သူနှင့် သဘောထားချင်း အတော်တိုက်ဆိုင်သည် ။ သူ့လိုပင် သိပ္ပံပညာ၌ စိတ်ဝင်စားသူ၊ စာပေ၌ စိတ်ဝင်စားသူ ဖြစ်သည် ။ နယူတန်နှင့် ဂျွန်လော့ကို သူလည်း အထူးနှစ်သက်သည် ။ ထို ဆယ့်ငါးနှစ်တာ ကာလအတွင်း ဗော်လတဲယားသည် ပြဇာတ်၊ ဝတ္ထု၊ ပုံပြင်၊ ကဗျာ၊ သမိုင်းကျမ်း၊ ဒဿနိကကျမ်းများ အပြင် နယူတန်၏ ရူပဗေဒ သဘောတရားများကို ဝါဒဖြန့်ချိသည့် စာတမ်းများ လည်း ရေးသားခဲ့သည် ။

၁၇၄၆ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ် မဟာပညာကျော် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရသည် ။ ထိုအချိန်ကမူ သူနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်မှာ အလွန် ပုလဲ နံပသင့်လှသည် ။ သို့သော် ကြာရှည်မခံ။ သူ ရေးသော ကဗျာတစ်ပုဒ်အတွက် ရှင်ဘုရင်ရော

မိဖုရားကပါ မကြည်မသာ ဖြစ်ကြသည် ။ ကံကောင်းထောက်မစွာပင်
မဟာဖရက်ဒရစ်က ဖိတ်ကြားသဖြင့် ပရပ်ရှားသို့ ထွက်လာခဲ့သည် ။
ပို့စဒမ် (ပရပ်ရှား) တွင် ဘွဲ့တံဆိပ် အဆောင်အယောင်၊
မြင်းရထားတစ်စီး၊ ရိက္ခာတော် အထောက်အပံ့နှင့် အကျအန နေရသည်
။ ပရပ်ရှားဘုရင်မှာ စာပေ အနုပညာရပ်များကို
ချီးမြှောက်လျက်ရှိသူဖြစ်ရာ သူ့စာပေပညာရှင် အသိုင်းအဝိုင်းထဲသို့
ဗော်လတဲယား တစ်ယောက် တိုးလာခြင်းအတွက် များစွာ ဝမ်းမြောက်
ဂုဏ်ယူလျက် ရှိသည် ။ သို့သော် ဗော်လတဲယား ဆိုသော သူကား
ပြင်သစ်မှာ စိတ်မထိန်းနိုင် သကဲ့သို့ ပရပ်ရှားတွင် လည်း သူ့စိတ်ကို
ကြာကြာချုပ်တီး၍ မရ၊ လူတကာနှင့် ရန်ဖြစ်သည် ။ နောက်ဆုံး ဘုရင်
ဖရက်ဒရစ်နှင့်ပါ မသင့်မတင့် ဖြစ်လေသည် ။ သို့နှင့် ၁၇၅၃ ခုနှစ်တွင်
ပရပ်ရှားမှ ထွက်ခဲ့ရပြန်သည် ။ အမေရိက အထိ သွားမည် စိတ်ကူးပြီးမှ
လှိုင်းမူးမည်ကို ကြောက်၍ မသွားတော့ဘဲ ဂျီနီဗာသို့သာ ထွက်ခဲ့ရ၏။

၁၇၆၀ တွင် ပြင်သစ်နှင့် ဆွစ်ဇာလန် နယ်စပ်ဒေသရှိ
ဖားနေးရွာတွင် သွားရောက်နေထိုင်သည် ။ ဖားနေးမှ နေ၍
အရေးကြီးလျှင် ပြင်သစ် သို့မဟုတ် ဆွစ်ဇာလန်ကြိုက်ရာ တစ်နိုင်ငံသို့
ပြေးနိုင်သဖြင့် သူက ဖားနေးကိုမှ ရွေး၍ နေထိုင်ခြင်း ဖြစ်သည် ။
ဖားနေးတွင် လည်း မနားမနေ စာပေအမျိုးမျိုး ဆက်၍ ရေးသားသည် ။
ထိုအချိန်၌ သူ့မှာ အလွန် ချမ်းသာကြွယ်ဝနေပြီ ဖြစ်သည် ။ ဖားနေးရွာရှိ
စက်မှုလုပ်ငန်းများ တွင် ငွေရင်း မြှုပ်နှံထားသည် ။ သူ့ကို
နိုင်ငံတကာက သိနေကြပြီး ဥရောပတိုက် အနှံ့အပြားမှ လူများက သူ့ထံ
လာရောက် တွေ့ဆုံကြသည် ။ လာမတွေ့နိုင်သူများက သူနှင့် စာ
အဆက်အသွယ် လုပ်သည် ။ တစ်နေ့တစ်နေ့ ပေးစာများ ရေးရသည်
ကလည်း မနည်း။ တစ်ခါတရံ ပေးစာချည်း အစောင် သုံးဆယ်အထိ

ရေးရသည် ။ သည် ကြားထဲ ပြဇာတ်၊ သမိုင်း၊ ပုံပြင်နှင့် စာတမ်းများကလည်း ပြတ်သည် မရှိ။ ထိုကာလအတွင်း (ဖားနေးရွာမှ နေ၍) နိုင်ငံတကာရှိ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ သာသနာရေး အာဏာပိုင်များက ဘာသာအယူဝါဒ ကွဲလွဲသူများ ၊ မိမိတို့ ဩဇာ မခံသူများကို နှိပ်စက်ကလူပြုခြင်း၊ သတ်ဖြတ်နေခြင်းများကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကန့်ကွက်ရှုံ့ချသော စာများ ရေးသားသည် ။ သို့နှင့် နိုင်ငံတကာ လူမှုအခွင့်အရေး ကာကွယ်သူတစ်ဦး အဖြစ်လည်း ထင်ရှားလာသည် ။

၁၇၇၈ ခုနှစ်တွင် ဖော်လတဲယား ကွယ်လွန်သည် ။ သူ ကွယ်လွန်ခြင်း မှာ လူအများက ဝိုင်းဝန်းချီးကျူး ဂုဏ်ပြုကြလွန်းသောကြောင့် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုသည် ။ ဖြစ်ပုံကား ဤသို့ ဖြစ်၏။ ၁၇၇၈ ခုနှစ်တွင် သူ့အား ပါရီသို့ ပြန်လည်လာရောက် လည်ပတ်ပါရန် ဖိတ်ကြားကြ၏။ ပါရီတွင် သူ့ပြဇာတ်တစ်ပုဒ် စင်တင်ရန်လည်း စီစဉ်လျက် ရှိကြသည် ။ ပါရီသို့ သူရောက်ရှိလာသောအခါ သူ့အား အောင်ပွဲရ စစ်သူရဲကောင်းကြီးမမာ သောင်းသောင်းဖျဖျ ကြိုဆိုကြ၏။ ဧည့်ခံပွဲများ ၊ ဂုဏ်ပြုပွဲများ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆက်တိုက် တက်ရောက် ချီးမြှင့်ရသည် ။ ပွဲလမ်းများ တက်ရလွန်းသဖြင့် အဘိုးအို ဖော်လတဲယား (အသက် ၈၆ နှစ် ရှိပြီ) မှာ ပန်းဖျား ဖျားကာ ထိုနှစ် မေလမှာ ပင် ကွယ်လွန်သွားလေသည် ။

ဖော်လတဲယားသည် ကလေးဘဝမှ စ၍ ကွယ်လွန်သည့်တိုင်အောင် စာများကို အဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့သူ ဖြစ်၏။ အထက်တွင် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ရေးသားခဲ့သော စာအမျိုးအစား စုံလှသကဲ့သို့ အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း များ လှသည် ။ သူ့စာများကို ဖော်လတဲယား စာပေါင်းချုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေကြသူတို့ သည်

အုပ်တွဲပေါင်း ၇၀၊ ၈၀ မှ ၁၀၀ကျော်အထိ ထုတ်ဝေကြရ၏။
မြောက်မြားလှစွာသော စာများ အနက် ပို၍ အဓိကကျသော
လက်ရာများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။

ပြဇာတ်များ

ဗော်လတ်ယားသည် အလွမ်းဇာတ်၊ အသောဇာတ် စသဖြင့်
ပြဇာတ်အမျိုးမျိုး ရေးသားခဲ့သည့်အနက် အလွမ်းဇာတ်၁(Tragedles)
များ မှာ ပို၍ အောင်မြင်သည် ။ ယင်း အလွမ်းဇာတ်များ အနက်
ထင်ရှားသော လက်ရာများမှာ ဂရိဒဏ္ဍာရီလာ အိဒိပတ် ပုံပြင်ကို
ပြန်ရေးသည့် အိဒိပီ ၂(Oedipe)

(၁၇၁၈)၊ ရောမသမိုင်း (ဂျူလိယက် ဆီဇာခေတ်) ကို ယူရေးသည့်
ဘရူတပ် ၃(Brutus) (၁၇၃၁)၊ (ရှိတ် စပီးယား၏ သြသဲလို ၄(Othelo)

ပြဇာတ်နှင့် အကြောင်းအရာ သဘောချင်းတူသည့်)
မစ္စေရီယစိတ်၏ သဘာကို ပြသော ဇိုင်ယာ ၅ (Zaire) (၁၇၃၂) စသည်
တို့ ဖြစ်၏။

ကဗျာများ

အမျိုးအစား စုံလင်သော ကဗျာတိုရှည် အမြောက်အမြားအနက်
စတုတ္ထမြောက် ဟင်နရီဘုရင်ခေတ်ကို ဖွဲ့သော ဟင်ဒရီယကက် ၆
(Henriade) (၁၇၂၈) မဟာကဗျာနှင့် လစ်စဘွန်းမြို့
ကပ်သင့်ပုံဖွဲ့ကဗျာ ၇ (Poem on The Disaster of Lisbom)

(၁၇၅၆) တို့ သည် အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်၏။ ယင်းကဗျာ နှစ်ပုဒ်စလုံး၌ လည်း သူ၏ အခြားသော စာများ နည်းတူ အယူသီးမှုများ နှင့် ဘာသာရေး ချုပ်ချယ်နှိပ်ကွပ်မှုများကို ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်ထား၏။

သမိုင်းကျမ်းများ

သမိုင်းစာတမ်း အများ အပြား အနက် ဒွါဒသမမြောက် ချားဘုရင်သမိုင်း ၁ (History of Charles XII) (၁၇၃၁) အမည်ရှိ သမိုင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ လူဝီ ၁၄၏ ရာစုခေတ် ၂ (The Century of Louis XIV) (၁၇၅၁) အမည်ရှိ ခေတ်သမိုင်း မှတ်တမ်း၊ နိုင်ငံစိတ်ဓာတ်နှင့် နိုင်ငံ ဓလေ့ထုံးစံများ ၃ (Eassy on the Customs and Spirit of Nations) (၁၇၅၆) အမည်ရှိ သမိုင်းဒဿနကျမ်းတို့ သည် ထင်ရှား၏။

စာပေဝေဖန်ရေး

ဗော်လတဲယား၏ စာပေသဘောတရားများမှာ သူ ရေးခဲ့သော ကဗျာများ ၊ သမိုင်းကျမ်းများ ၊ ပေးစာများ ၌ လည်း အနှံ့အပြား ပါရှိ၏။ စာပေဝေဖန်ရေးသက်သက် စာတမ်းများ အနက် ကော်နေလီအား ရှုမြင်သုံးသပ်ချက် ၄ (Commentary on Corneille)

(၁၇၆၄) စာတမ်းသည် ထင်ရှား၏။

ပေးစာများ

ဗော်လတဲယားကား ကမ္ဘာ့သမိုင်းတစ်လျှောက် ပေးစာအရေးဆုံး လူတစ်ယောက်ဟု ဆိုလောက်၏။

သူနှင့် စာချင်း အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်သူပေါင်း ၇၀၀ ကျော် ရှိသည် ။ သူ ရေးခဲ့သော ပေးစာပေါင်းမှာ တစ်သောင်းကျော် ရှိသည် ဟု ဆို၏။ သူ စာရေးခဲ့သူများ တွင် တောကျေးလက်မှ အညတရ လယ်သမားများမှ သည် ပရပ်ရှားဘုရင် မဟာဖရက်ဒရစ်၊ ရုရှားဘုရင်မကြီး မဟာကက်သရင်း စသော မင်းဧကရာဇ်များ အထိ ပါဝင်၏။

တချို့ စာများမှာ ပုံနှိပ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသော စာများ ဖြစ်သည် ။ တချို့မှာ မူ လိပ်စာရှင်သို့သာ ရည်ရွယ် ရေးသားခြင်း ဖြစ်၍ အလွန်ပြောင်ကျသော၊ ပြင်းထန်သော အရေးအသားများကို တွေ့ရသည် ။ ယင်း ပေးစာများ သည် ဗော်လတဲယား၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအတွက် ကြီးမားသော အထောက်အပံ့ ဖြစ်သကဲ့သို့ ၁၈ ရာစုခေတ် ပြင်သစ်နှင့် ဥရောပသမိုင်းအတွက် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ဝေဖန်စာများ ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ လည်း ဖြစ်သည် ။

ဝတ္ထုပုံပြင်များ

ဗော်လတဲယား၏ စာများ အနက် အထင်ရှားဆုံး၊ ယနေ့တိုင် လူသိများ ဆုံး လက်ရာများမှာ ဝတ္ထုပုံပြင် များ ဖြစ်၏။ ဗော်လတဲယားသည် သူ ပြောချင်သော အကြောင်းချင်းတများ ၊ သူ ဝေဖန်သရော်လိုသော အရာများ ၊ သူ၏ အတွေးအမြင်များကို ပုံဝတ္ထုသဖွယ် ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်ဆင်၍ ရေးလေ့ရှိသည် ။ ထိုသို့

ရေးသားရာတွင် ဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်း၌ ယုတ္တိယုတ္တာရှိဖို့ ၊ အကျိုးဆက် အကြောင်းဆက် သင့်ဖို့ ကိုအဓိက မထား၊ ပြောလိုရင်းအချက်ကို ပေါ်အောင် ပြောနိုင်ဖို့ သာ အဓိကထားသည် ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုစာများမှာ ဒဏ္ဍာရီလည်း မက၊ ဝတ္ထုလည်း မကျသော ဝတ္ထုပုံပြင်များ ဖြစ်လာသည် ။ ယင်း ဝတ္ထုပုံပြင်များ အနက် လူသားသည် မိမိကံကြမ္မာကို မိမိ ကြိုတင် မသိရှိနိုင်၊ ဖန်ဆင်းရှင် ထာဝရ ဘုရားသခင်ကသာ သိရှိနိုင်ကြောင်းကို ပြသော၊ စင်ကြယ်သော ခရစ်ယာန်၏ အဖြစ်ကို ပြသော ဇာတ် သို့မဟုတ် ပန်းတိုင် ၁ (Zadig or Destiny) (၁၇၄၇) နှင့် ဂျာမန်ဒဿန ဆရာကြီး လိုက်ဗနီ၏ အကောင်းမြင်ဝါဒနှင့် ယင်းဝါဒကို အလွန်အကျူး ဆည်းပူးကိုးကွယ်ကြသူများကို သရော်ပြောင်လှောင်သော (ယခု ကျော်အောင် မြန်မာပြန်သည့်) ကင်းဒီ သို့မဟုတ် အကောင်းမြင်ဝါဒ ၂(Candider or Optimism) (၁၇၅၉) တို့ သည် အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်လေသည် ။

၉၊၈၊၁၉၇၆။

စာပေလောက စာတည်းအဖွဲ့

***

မြန်မာပြန်သူ၏ အမှာ စကား

အကောင်းမြင်သမားကို ဗော်လတ်ယား၏ ကင်းဒီမှ
ဘာသာပြန်ပါသည် ။ မူလ စာအုပ်ခေါင်းစီးတွင် ကင်းဒီ သို့မဟုတ်
အကောင်းမြင်သမားဟု နာမည်ပေးခဲ့ပါသည် ။ ဗော်လတ်ယားသည်
သူ့ခေတ်က အဖြစ်အပျက်တို့ ကို အနည်းငယ်သာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲကာ
စာဖွဲ့တတ်ပါသည် ။ ဘုရင်ကိုပင် ကလိတတ်သဖြင့်
ထောင်နန်းစံခဲ့ရပါသည် ။ ထိုသို့ တစ်ခါတရံ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးတို့ ကိုပင်
ပြောင်ပြောင် ဘွင်းဘွင်း ရေးတတ်သည် ဟု ဆိုပါသည် ။ သို့ဖြစ်ရာ
စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့ ရေးပြီးတိုင်း သူ့စာက သူ့ကို အန္တရာယ်ပေးမည်
ထင်ခဲ့လျှင် သူမရေးဟု ငြင်းတတ်သည် ဟု ဆိုကြပါသည် ။
အကောင်းမြင်သမားကို ထုတ်ဝေပြီး သုံးလေးပတ် ကြာသည် အထိ သူ
ရေးသည် ဟု မကြေညာပါ။ သို့ဖြစ်ရာ မူလစာအုပ် ရှေ့ဆုံးမျက်နှာ
ခေါင်းစီးတွင် ဒေါက်တာရပ် ၁ (Raiph) ၏ ဂျာမန်မူရင်းမှ
ပြင်သစ်ဘာသာသို့ ပြန်ထားသည် ။ ၁၇၅၉ တွင် မင်ဒင်မြို့လေး၌
ဒေါက်တာရပ် ကွယ်လွန်သည့်အခါ သူ့အိတ်ထဲမှ တွေ့ရသည့်
ဖြည့်စွက်ချက်တို့ ကိုပါ ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားပါသည် ဟု
တွေ့ရပါသည် ။

ယခု မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်သည့်အခါ ပင်ဂွင်းတိုက်ထုတ်
ပြင်သစ်ဘာသာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ဂျွန်ဗတ် ၂ (John Butt)

ပြန်ဆိုသည့် မူ၊ ဆစ်ဂနက် ဂန္ထဝင်စာစဉ်ထုတ် အမေရိကန်ပြည်
ကိုလမ်ဘီယာတက္ကသိုလ်မှ ဒိုနယ် အမ်၊ ဖရိမ်း ၃ (Donaid M. Frame)

ပြန်ဆိုသည့် မူ နှစ်ခုတို့ နှင့် တိုက်ဆိုင်ညှိနှိုင်းကာ ဘာသာပြန်ခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။ ။

လိုအပ်မည် ထင်သည့်အခါ အောက်ခြေမှတ်ချက်များကို ပြပါသည်။ ။
သို့သော်လည်း အကောင်းမြင်သမားမှာ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် (တချို့က
ဒဏ္ဍာရီဟု ဆိုသည်) ဖြစ်လေရာ အချို့ကို မရှင်းလင်းတော့ပါ။ ဤသည်
မှာ ဘာသာပြန်သူ၏ အလိုကျသာ ဖြစ်ပါသည်။ ။

၂၉၅၂၅။

ကျော်အောင်

နိဒါန်း

ဗော်လတဲယားသည် သူ့ခေတ်တွင် ဉာဏ်ပညာအကြီးဆုံး စာပေပညာရှင်ဟူ၍ အများက လေးစားကြသည်။ သူ ရေးသည့် အကောင်းမြင်သမားကိုလည်း သူ၏ ပြုစုချက်တို့ တွင် ရသအမြောက်ဆုံး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဟူ၍ သတ်မှတ်ကြသည်။ ။ ဤ အကောင်းမြင်သမားတွင် သူ ရွေးချယ် တင်ပြသည့် အကြောင်းအရာမှာ လောကသားအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာ ဖြစ်သည်။ ။ ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် မတိမ်ကောနိုင်သည့် အကြောင်းအရာမျိုးလည်း ဖြစ်သည်။ ။ ထို့ကြောင့်ပင် ဝေဖန်ရေးဆရာ အချို့က အကောင်းမြင်သမားသည် ယနေ့အထိ ခေတ်မီနေသည် ဟု ဆိုကြလေသည်။ ။ သူ ရွေးချယ်ထားသည့် အကြောင်းအရာမှာ ဒုက္ခဝေဒနာပင် ဖြစ်သည်။ ။ စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခ၊ ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခတို့ ပင် ဖြစ်လေသည်။ ။ ဤသည် မှာ လူပေါ်လာသည် မှ ယနေ့ခေတ်တိုင် အခြေခံ အကျဆုံး ပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်လေရာ ဘယ်ခေတ်တွင် မဆို မရိုးနိုင်သည် မှာ သေချာသည်။ ။ လူဖြစ်လာလျှင် ဆင်းရဲဒုက္ခ တွေ့ကြုံရသည်။ ။ အနာရောဂါ ထူပြောသည့် ဒုက္ခကို ရင်ဆိုင်ရသည်။ ။ ငတ်မွတ်သည့် ဆင်းရဲခြင်းကို ကြုံရသည်။ ။ မမျှတသည့် ဒုက္ခကို ရင်ဆိုင်ရသည်။ ။ ဤကမ္ဘာကြီးကို ခရစ်ယာန် အယူအရ ထာဝရဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းသည် ဆိုလျှင် ဘာကြောင့် လူတို့

သည် ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခေတ်အဆက်ဆက်ကြုံတွေ့နေရသနည်း။ ဆင်းရဲသည် မှာ ကံ ကံ၏ အကြောင်းတရားကြောင့်လား။ ဖန်ဆင်းရှင် ထာဝရဘုရားသခင်သည် တန်ခိုးတော်အနန္တ၊ ဉာဏ်တော်အနန္တနှင့် ပြည့်စုံသည် ဆိုလျှင် သည့်ထက်ကောင်းသည့် ဒုက္ခအပေါင်း ကင်းဝေးရာ ကမ္ဘာကြီးကို မဖန်ဆင်းနိုင်ဘူးလား။ အကယ်၍ သာ သည့်ထက်ကောင်းသည့် ကမ္ဘာကြီးကို ဖန်ဆင်းနိုင်ခဲ့လျှင် သူ့ကို ဘယ်အရာက တားဆီးထားရသနည်း။ သို့မဟုတ်ဘဲ အားလုံးမျှော်လင့်ထားသလို ကောင်းသည့် ကမ္ဘာကြီးကို သူ မဖန်ဆင်းနိုင်ခဲ့လျှင် သူ့ကို တန်ခိုးတော်အနန္တ၊ ဉာဏ်တော်အနန္တ ပိုင်ရှင်ဟု ယုံမှတ်နေရမည်လား။ သူ့ကို စိတ်ထားကောင်းတဲ့ ဖန်ဆင်းရှင်လို့ မှတ်ယူနေရမည်လား။ သူ့ကို ယုံကြည်နေရမည်လား။ လူတို့ ၏ ဘေးဒုက္ခအမျိုးမျိုး ကြုံရသည့်အခါ ယင်းဒုက္ခအပေါင်းမှာ သူနှင့်သာ သက်ဆိုင်နေသည် ဟု ယုံကြည်ရမည်လား။ ရိုးရိုးအချိန်တို့ တွင် မထူးခြားသော်လည်း ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း ဘေး၊ အနာရောဂါ ထူပြောခြင်း ဘေးတို့ ဆိုက်ရောက်လာသည့်အခါ အထက်ပါ မေးခွန်းတို့ မှာ အရေးကြီးလာသည် ။ လောကကြီးတစ်ခုလုံးသည် ဤပြဿနာတို့ ကို ရှေ့တန်းတင် စဉ်းစားလာကြသည် ။ တကယ်ဆိုလျှင် ယနေ့ကာလအထိ ကမ္ဘာ့အစိတ်အပိုင်း အချို့မှာ ဆိုခဲ့သည့် ဘေးဒုက္ခတို့ နှင့် ရင်ဆိုင်နေရဆဲဖြစ်သည် ။ ထို့အတူ ဗော်လတဲယားသည် လည်း သူ့ခေတ်တွင် ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် ပြဿနာတို့ နှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရလေသည် ။

ဗော်လတဲယားသည် အကောင်းမြင်သမားကို ၁၇၅၉ တွင် ရေးသည် ။ ထိုအချိန်တွင် သူ့အသက်မှာ ၆၄ နှစ် ရှိနေပြီး ဥရောပတစ်ဝန်းတွင် သူ့ ဂုဏ် သ တ င်း မှာ ကျော်ကြားနေပြီ။ သူ့ကို ဥရောပက ပြုပြင်ရေးသမား၊ သမိုင်းဆရာ၊ အလွမ်းဇာတ်ဆရာ၊ မဟာကဗျာ

စာဆိုအဖြစ် သိထားကြသည် ။ ထိုအချိန်တွင် ဗော်လတဲယားသည် ဂျနီဖာမြို့အနီး ဖားနေးရွာကလေးတွင် ပြင်သစ်ဘာသာရေး အာဏာပိုင်တို့ နှင့် ပြင်သစ်အစိုးရတို့ ၏ အန္တရာယ်မှ လွတ်ရာ ရှောင်တိမ်းကာ အနားယူသည် ။ ယင်းတို့ ၏ သက်ဦးဆံပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးကို စာပြောင်စာထေ့များ ရေးသားကာ ကလိခဲ့သည် ။ ဝေဖန်ခဲ့သည် ။ လူဝီဘုရင်ကို စောင်းမြောင်းကာ သွားပုပ်လေလွင့် ရေးသားခဲ့သည် ဟု ယူဆသဖြင့် သူ့ကို ဘက်စတီးထောင်သွင်း အကျဉ်းထားခဲ့သည် ။ ထိုအခါတွင် သူသည် စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခ၊ ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခတို့ ကို ကောင်းကောင်း နားလည်ခဲ့သည် ။ တစ်ဖန် မှူးမတ်တစ်ယောက်၏ အမိန့်ကို ကလန်ကဆန် လုပ်မိသဖြင့် ပါရီမြို့မှ နယ်နှင့်ဒဏ် ပေးခြင်းခံခဲ့ရသည့် ဒုက္ခကိုလည်း သူ ခံစားခဲ့ရသည် ။ သူသည် သမိုင်းကို လေ့လာသည် ။ သူ နားလည်သည့် လူ့သမိုင်းတွင် လူသတ္တဝါအပေါင်း၏ လူမှုကိစ္စ အဝဝကို ကြည့်ရှု စောင်မ ထိန်းသိမ်းသည့် အရှင် ထာဝရ ဘုရားသခင်မျိုး မရှိခဲ့ဟု ယုံကြည်သည် ။

ထိုစဉ်က ပြင်သစ်ပြည်တွင် ဘုန်းကြီးနှင့် မှူးမတ်တို့ သည် အခွင့်ထူးခံ လူတန်းစားများ ဖြစ်ကြသည် ။ တိုင်းပြည်၏ မြေယာထက်ဝက်ကို ယင်းလူတန်းစားက ပိုင်ဆိုင်သည် ။ သူတို့ သည် အခွန်မပေးရ။ သူတို့ မြေယာပေါ်တွင် နေထိုင်သူတို့ ထံမှ အခွန်ကောက်ခွင့် ရှိသည် ။ ဒုတိယ အခွင့်ထူးခံ လူတန်းစားမှာ မြေရှင် သူကောင်းမျိုးတို့ ဖြစ်သည် ။ တတိယလူတန်းစားမှာ အခွန်ထမ်း လူထုဖြစ်သည့် သာမန်ကုန်သည် ၊ ပွဲစားပေါက်စနှင့် လက်မှုပညာရှင်များ ၊ လယ်သမားများ ၊ အလုပ်သမားများ ဖြစ်ကြလေသည် ။ အုပ်ချုပ်ရေးမှာ သက်ဦးဆံပိုင် ဖြစ်သည် ။

နိုင်ငံရေးအရ မညီမျှမှုများ ရှိလာသည် ။ အုပ်ချုပ်သည့် ဘုရင်တို့ မှာ အရည်အချင်းညံ့သည် (လူဝီ ၁၅ နှင့် လူဝီ ၁၆)။ နိုင်ငံတကာ စစ်ပွဲဝင်နွဲ့ရသဖြင့် ငွေကုန်ဘဏ္ဍာခန်း ဖြစ်လာသည် ။ ဘတ်ဂျက်လည်း မရှိ။ စာရင်းအင်းလည်း မရှိ။ လူဝီ ၁၆၏ မိဖုရား မေရီအင်တွာနက်မှာ အသုံးအဖြုန်း ကြီးသည် ။ သူ့တွင် နန်းတွင်း အစေအပါး တစ်သောင်းခြောက်ထောင် ရှိပြီး အိမ်တော်၌ အစေအပါး ငါးရာ ရှိသည် ။ သူ၏ နန်းတွင်း အသုံးစရိတ်မှာ တစ်နှစ် သန်းနှစ်ဆယ် ရှိသည် ။ တစ်တိုင်းပြည်လုံးလိုလို ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း ဘေး ဆိုက်နေသည် ။ ပါရီမြို့တော်တွင် ပေါင်မုန့် ဝယ်၍ မရ။ ပေါင်မုန့်ဝယ်ရန် တန်းစီနေသော လူထုကြီးကို မြင်လျှင် မိဖုရားကြီး မေရီအင်တွာနက်က ဘာလုပ်နေကြတာလဲဟု မေးသည် ။ ပေါင်မုန့်ဝယ်ဖို့ အတွက် တန်းစီနေကြတာပါဟု ဖြေသည့်အခါ ပေါင်မုန့်မစားရလျှင် ကိတ်မုန့်စားကြပါလားဟု ပြောသည် ။ အုပ်ချုပ်သူကား သည် မျှပင် လူထုနှင့် ကင်းကွာနေသည် ။

ဘုရင်လူဝီ ၁၄ လက်ထက်ကပင် အကြွင်းမဲ့ အာဏာပိုင် ဘုရင်စနစ်သည် သာ အကောင်းဆုံးဆိုသော အယူအဆတစ်ရပ် ထွန်းကားလာသည် ။ ဘုရင်သည် ဘုရားသခင်၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်၍ ဘုရားသခင်၏ အာဏာရပ်ဖြင့် အုပ်စိုးခြင်း ဖြစ်သည် ။ တိုင်းသူပြည်သားတို့ သည် ဘုရင့်အာဏာကို ခြွင်းချက်မရှိ နာခံရမည် ဟူသော အယူအဆသည် လည်း ထင်ရှားလာသည် ။

ထိုကာလတွင် လူလတ်တန်းစားဖြစ်သော ဘူဇာခေါ် မြို့နေကုန်သည် များ ကြီးပွားတိုးတက် လာကြသည် ။ သို့သော်လည်း သူတို့ မှာ လူမှုရေးအဆင့်အတန်းနှင့် အကျိုးခံစားမှုများကို မခံစားကြရပေ။ သူတို့ ကား စက်မှုတော်လှန်ရေး ခေတ်သစ်မှ

မွေးထုတ်လိုက်သည့် လူတန်းစားသစ် တစ်ရပ် ဖြစ်လေသည် ။
ဤသို့ဖြင့် ပြင်သစ်ပြည်တွင် လူတန်းစား ကွဲပြားမှုသည် ပို၍
ပြတ်သားလာသည် ။ အင်္ဂလန်တွင် မူ ပါလီမန် ဩဇာကြီးလာချိန်
ဖြစ်သည် ။

ထိုကာလအတွင်း ပြင်သစ်ပြည်၌ နိုင်ငံရေး တွေးခေါ်ရှင်သစ်များ
ပေါ်ပေါက်လာကြသည် ။ ယင်းတို့ အနက် ဇော်လတ်ယားမှာ
တစ်ယောက် ဖြစ်လေသည် ။ ကျန်နှစ်ယောက်မှာ မွန်တီကျူ
(၁၆၂၉-၁၇၅၅) နှင့် ရူဆိုး (၁၇၁၂-၁၇၇၈)တို့ ဖြစ်ကြသည် ။
မွန်တီကျူသည် ပါလီမန်ဘုရင်စနစ်ကို သဘောကျ လက်ခံသည် ။
ဇော်လတ်ယားကမူ ဘာသာရေး လွတ်လပ်ခွင့်၊ ပါလီမန် လွတ်လပ်ခွင့်၊
လူလတ်တန်းစား စီးပွားကုန်သွယ်မှု လွတ်လပ်ခွင့်တို့ ကို
အရေးဆိုသည် ။

ရူဆိုးကား ပို၍ ပြတ်သားကာ လက်တွေ့ကျသည် ။ လူသည်
မွေးကတည်းက လွတ်လပ်သည် ။ သို့သော် နှောင်ကြီး
အတည်းခံနေရသည် ။ လူတို့ သည် ယဉ်ကျေးသဖြင့် မိုက်လာကြသည် ။
တိုးတက်မှုကို ဘယ်သူတွေ ခံစားကြရသလဲ။ လူ့မလိုင်ခဲတွေသာ
ခံစားရသည် ။ အတုအယောင်ကို မယုံကြည်နိုင်။ ဟန်ဆောင်မှုကိုလည်း
မယုံကြည်။ အနိဋ္ဌာရုံကို မကျေနပ်။ လယ်သမား၊ အလုပ်သမားတို့
ဆင်းရဲနေသည် ။ လူတိုင်းကို ညီမျှသည့် အခွင့်အရေး ပေးရမည်။

ဤသည် တို့ မှာ ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး အဦးပိုင်းတွင် ရူဆိုး
တင်ပြသည့် လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းပါ အချက်များ ဖြစ်သည် ။

၁၇၈၉ ဇူလိုင် ၁၄ တွင် ဘက်စတီးအကျဉ်းထောင်ကို လူထုက
သိမ်းပိုက်သည် ကစ၍ တော်လှန်ရေး စကာ

အမျိုးသားလွတ်တော်တစ်ရပ် ထူထောင်လိုက်သည် ။ မြေရှင်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းသည် ။ မြေကျွန်စနစ် ဖျက်သိမ်းသည် ။ မြေရှင်ရပိုင်ခွင့်နှင့် မြေရှင်တရားရုံးတို့ ကို ဖျက်သိမ်းသည် ။ ဤကား အရင်းရှင်ပေါက်စတို့ နိုင်ငံတော်အာဏာကို ရသော ဘူဇွာ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေး ဖြစ်ပေသည် ။ ဥရောပတွင် မြေရှင်စနစ်ကို ပထမဆုံးအကြိမ် ပြင်သစ်ပြည်၌ ရုပ်သိမ်းကာ အရင်းရှင်နိုင်ငံတော်သစ် ထူထောင်လိုက်ကြသည် ။ ဗော်လတဲယားကား ယင်း ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး၏ ရှေ့ပြေး နိုင်ငံရေး သုခမိန်တစ်ယောက် ဖြစ်လေသည် ။

ထိုစဉ်က အင်္ဂလန်ပြည်နှင့် ပြင်သစ်ပြည်တို့ တွင် အကောင်းမြင်ဝါဒ ခေတ်စားနေသည် ။ ထိုဝါဒမှာ လေးဗနို၊ ရှုတ်စဗာရီ၊ ခရစ်ရှန်ဂုတို့ နှင့် ဆက်စပ်နေသည် ။ ပုပ်၏ လူ့အကြောင်းစာတမ်းတွင် အကြီးအကျယ် ထောက်ခံထားသည် ။

ကျွန်တော်တို့ အားလုံးသည် အစစရာရာ အဆင်အပြေဆုံး ဖြစ်သည့် ကမ္ဘာလောကကြီးတွင် လူဖြစ်လာရသည် ။ ကျွန်တော်တို့ အဖို့ ဆိုးသည် ဟု ထင်နေသည် တို့ မှာ အခြား တစ်ယောက်အဖို့ ကောင်းချင် ကောင်းနေမည်။ သို့ဖြစ်ရာ အများ နှင့် ခြံ၍ ကြည့်ကာ သည်းခံရမည်။

ဤဝါဒကို အဘိဓမ္မာဆရာအချို့က ရှေ့တန်းတင်ကြသည် ။ အမှန်စင်စစ် ယင်းမှာ လေးဗနို၏ ဝါဒ မဟုတ်။ သူ့ဝါဒမှ

ဖောက်လွဲဖောက်ပြန် လုပ်ထားသည့် လွဲမှားသည့် အယူတစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။ ။ ဤအချက်ကို ဖော်လတ်ယား သိသည်။ ။

လေးဗနိသည် သမားရိုးကျ ခရစ်ယာန်အယူကို တစ်မျိုးအဓိပ္ပာယ်ကောက်ကာ ပြန်လည်ရှင်းပြရန် ကြိုးစားသည်။ ။ ယင်း မှာ ဤသို့ ဖြစ်သည်။ ။ ဤကမ္ဘာလောကကြီးတွင် အဆိုးနှင့် အကောင်းကို ကျွန်တော်တို့ စိတ်ကြိုက် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရွေးပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ။ သို့ဖြစ်ရာ ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်သည့် စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခ၊ ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခတို့ ကို လုံးလုံးလျားလျား ဖယ်ထုတ်၍ မရ၊ ပိုင်းပယ်၍ မရ။ ။ ဤအဆိုပြုချက်ကိုကား ဗောလတ်ယား စိတ်မဝင်စား။ သို့သော် လေးဗနိ၏ ဒဿနိက ဝေါဟာရများ ဖြစ်ကြသည့် ‘ခိုင်လုံသည့်အကြောင်း’၊ ‘ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပြီး သပ္ပာယ်ဖြစ်မှု နိယာမတရား’စသည် တို့ ကိုကား သူကြိုက်ဟန် မတူ။ ။ ယင်းတို့ ကို လေးဗနိ၏ နောက်လိုက်များက ခဏခဏ သုံးသည် ကို သူ မျက်စိနောက်ဟန် တူသည်။ ။ သူသည် လေးဗနိ၏ အဘိဓမ္မာကို မတိုက်။ လေးဗနိ နောက်လိုက်များ ၏ ဖောက်လွဲဖောက်ပြန် အယူအဆတို့ ကိုသာ တိုက်ခြင်း ဖြစ်ဟန် တူသည်။ ။

လေးဗနိ ပြန်လည်ရှင်းပြသည့် ခရစ်ယာန်အယူဝါဒ၏ တရားကိုယ်မှာ အမျိုးမျိုးယူ၍ ရနိုင်သည်။ ။ လူသည် အကောင်းနှင့် အဆိုးကို ကြိုက်သလို ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ။ အတွေ့အကြုံမှ (ဝါ) ဒုက္ခဝေဒနာ ခံစားရာမှ ပြီးပြည့်စုံခြင်းဖြစ်သည့် အမှန်သို့ ရောက်နိုင်မည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ။ ယင်းကို ရှင်းလင်းရာတွင် ပရိယာယ်ကြွယ်သလို ကိုယ့်ဘက်သို့ ဆွဲယူနိုင်သည် တို့ ရှိသည်။ ။ ဖန်ဆင်းရှင်သည် ကောင်းသည်။ ။ ကောင်းသည့် ကမ္ဘာကို ဖန်ဆင်းခဲ့သည်။ ။ ကျွန်တော်တို့ သည် လူ့သဘာဝ၏ ကန့်သတ်ချက်တို့

ကို ကျော်လွန်မြင်နိုင်မှ သာ ဤကမ္ဘာကြီးသည် ကောင်းပါလားဟု လက်ခံနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဖော်လတဲယား၏ ခေတ်တွင် လေးဗနီ၏ အယူဝါဒကို တစ်ဆင့် တင်ပြသူတို့ မှာ အနိဋ္ဌာရုံဝါဒီများ ဖြစ်ကြသည်။

အမှန်စင်စစ် လေးဗနီသည် ဘာသာအယူဝါဒမှ တစ်ဆင့် ရုပ်နှင့် လှုပ်ရှားမှုတို့ ဆက်စပ်ပုံ သဘောတရားကို ဖော်ပြလိုရင်း ဖြစ်သည်။

ဖော်လတဲယား၏ ဝတ္ထုထဲမှ ဆရာ ပင်ဂလော့သည် လေးဗနီ၏ နောက်လိုက်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ။ ကင်းဒီနှင့် သူ၏ အပေါင်းအသင်းများ သည် ဆရာ ပင်ဂလော့လို ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို ခံကြရသည်။ ။ သူတို့ ဒုက္ခလောက် မည်သည့်လူသားမျှ ခံစားရမည် မထင်။ သို့သော်လည်း စာရေးဆရာ ဖော်လတဲယားသည် ယင်းတို့ ကို တင်ပြကာ သူပြောချင်သည် တို့ ကို ပုံဆောင်ခိုင်းခြင်းပင် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ။ လူ့သဘာဝတစ်ခုဖြစ်သည့် စိတ်ဓာတ် ပြန်ထူလာကာ လန်းဆန်းလာသည့် သတ္တိထူးကို ပြလိုဟန် တူသည်။ ။ မည်မျှပင် ဒုက္ခရောက်စေ မျှော်လင့်ချက်ကား မလျှော့။ စိတ်လည်း မပျက်။ အကောင်းမြင်ဝါဒ၏ မျှော်လင့်ချက် ကင်းမဲ့မှုကိုသာ ဖော်လတဲယား ဒေါသထွက်ဟန် တူသည်။ ။ ကြိတ်မနိုင် ခဲမရ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပျော်ရွှင်မှုသည် အနာဂတ်တွင် ရှိသည်။ ။ ထို့ကြောင့် ပျော်ရွှင်မှုကို မျှော်လင့်ချက်ထားကာ ရှာရမည်။ ဤသည် မှာ ဖော်လတဲယား၏ ဦးတည်ချက် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ။ ယင်းသို့ ပျော်ရွှင်မှု ရနိုင်ရန်အတွက် လူတို့ သည် အလုပ် လုပ်ကြရမည်။ စကားချည်း ပြောမနေဘဲ အလုပ်စခန်း ဝင်မှ သာ အရာရာပြီးမြောက်နိုင်မည်ဟု ဖော်လတဲယားက အဖြေရှာပေးခဲ့သည်။ ။

ဗော်လတဲယားသည် လက်တွေ့သမား ဖြစ်သည် ။ ခံစားလွယ်သည် ။ စိတ်မြန်လက်မြန် ရှိသည် ။ သနားကြင်နာတတ်သည် ။ စိတ်ဆတ်သည် ။ ကြီးပွားလိုသည် ။ သူ၏ အလိုဆန္ဒတို့ ကို အလုပ်လုပ်ခြင်းဖြင့် အာသာပြေစေသည် ။ သူ၏ အလုပ်သည် လည်း သူများ ၏ အကျိုးသက်စေရမည်။ ရူးဆိုးသည် စာရေးရပြီးရော သဘောထားကာ ရေးသည် ။ သူကား အလုပ်လမ်းညွှန်ဖြစ်စေရန် စာရေးခြင်း ဖြစ်သည် ။ သူ ရေးသလို လိုက်၍ လုပ်နိုင်ကြရမည်ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည် ။ အရာ မရောက်သည့် သဘောတရားချည်းသာ ဟောပြောနေသည် ကို ကြိုက်ဟန် မတူ။ သို့ဖြစ်ရာ ဗော်လတဲယားကို အဘိဓမ္မာဆရာ စစ်စစ်ဟူ၍ ကား မယူဆနိုင်။ သူသည် လူမှုပြုပြင်ရေးသမား တစ်ယောက် ဖြစ်သည် ။ သူ၏ စာပေလက်နက်ဖြင့် မျက်စိဖွင့်ပေးခဲ့သဖြင့် ပြင်သစ်လူထုသည် ရူးဆိုး၏ လွတ်လပ်ရေး၊ တန်းတူရေး၊ ချစ်ခင်ရေးတည်းဟူသော တရားတို့ ကို သဘောပေါက် နားလည်ကာ ၁၇၈၉ ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးကို အောင်မြင်စွာ ဆင်နွှဲနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ဟု ဆိုသင့်လေသည် ။

အချို့ကမူ သူ့ကို ရန်စွယ်နှင့် ငေါငေါ လူတစ်ယောက်အဖြစ် မြင်ကြလေသည် ။ ပြင်သစ်စာပေတွင် ကား ဗော်လတဲယားမှာ တစ်နေရာ ရခဲ့လေသည် ။

သူသည် မြေရှင်စနစ်ကို ရှုတ်ချသူ ဖြစ်သည် ။ သို့သော် စည်းမျဉ်းခံဘုရင်ခံစနစ်ကို လိုလားသည့် အယူသီးသော ဘာသာရေးဂိုဏ်းများကို ဆန့်ကျင်ရာ၌ ထိပ်တန်းမှ နေရာယူခဲ့သည် ။ ခရစ်ယာန် အယူဝါဒနှင့် ကတ်သလစ်ဘုရားကျောင်းကို ဆန့်ကျင်ခဲ့သည် ။ မည်သို့ဖြစ်စေ၊ သူ့အဖို့ လူတန်းစား ကန့်သတ်မှုက ခွင့်ပြုသလောက်သာ တော်လှန်ရေးကျခဲ့ရသူ ဖြစ်လေသည် ။

***